

TE MIDDEN VAN ALLES

Poëzie van Frans Budé bij Meulenhoff

Vlammend marmer

Een leem

Grenswacht

Nachtdroom

De onderwaterwind

Maaltijd

In Remersdaal

Alles gaande

De trein loopt prachtig binnen

Blauwe rijst

Bestendig verblijf

Transit

Achter het verdwijnpunt

Zoveel nabijheid

De tocht

Te midden van alles

Frans Budé

Te midden van alles

GEDICHTEN

MEULENHOF

Deze bundel kwam mede tot stand dankzij een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9965-3

ISBN 978-94-023-2492-1 (e-book)

NUR 306

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Vormgeving binnenwerk: Adriaan de Jonge

© 2024 Frans Budé en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar
worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op
welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestem-
ming van de uitgever.

Inhoud

Opzij van de diepte	9
Aan zee	21
De wereld van Richier	31
De reis naar Meister	41
Boom in beeld	51
Zeven terugblikken	63
Het schikken van de dingen	71
Imaginaire ontmoeting	79
Sleutel	87
Uit vele bronnen	95
Rondom Sax	105
Te midden van alles	111
Aantekeningen	125

Ik ben hier, daar, of elders.

T.S. Eliot, *Four Quartets*

Opzij van de diepte

We waren waar we zijn moesten, keken niet om,
plukten de coucachas die jullie vijgen noemen.
De zon stond stil, wind wierp zichzelf vooruit,
bolderde tussen bomen en stenen door, verried

waar onder dorre bladeren afgevallen vruchten
lagen. De duisternis was nog niet gevallen of
strakgespannen vleermuizen in sluimerstand
voelden zich in beweging komen, draaiden

van de ene naar de andere kant, toen paarden,
overspoeld door wat er gebeurde, schuimvlokken
op de kaken, door het dichte struikgewas braken,
snuivend zich overgaven aan wat komen ging.

Windstoten zwollen aan, in het halfdonker
knalden ze tegen de rotswand, stenen donderden
als vallende sterren omlaag. Alleen de nijvere
spinnen hielden vol, hun buitgemaakte vangst

schommelde mee in het fijnzinnige rag van
kleverige draden. De bleke maan leek te zijn
gevlucht, boven de resten van een uitgebeende
bizon de ondraaglijke stank van het slachten.

We borgen onze speren op, vergaten de achter ons
liggende tijd. De bergkloof werd geweerd. Bleef
de onbeantwoorde vraag: wat vertelden ons de zware
brokken steen, de opengesperde bek van het dier?

Ook de vrouwen, vaak te mager in het diepst
van de winter, gaven zich net als wij gedwee
over aan de nukken van elk seizoen. Steeds
anders de bomen, de regen, de dood die lomp

tevoorschijn trad op momenten onverwacht.
En toch – elke ochtend keerde het licht terug,
koesterden wij elkaars huid. Hoe kwaad de hemel
ook leek, zo verlokkelijk het weergaloze dat

na de duisternis kwam, ons jagend op groot wild
velden en bossen deed afzoeken, even daarvoor nog
fluisterend op onze hurken samen de pijlpunten
aangescherpt, geheel niet wetend wat we zouden zien.

We bleven wie we waren, waakzaam turend
in het rond, haalden water op uit de bedding,
deelden het met de anderen, bewerkten botjes
tot verfijnde hangers. Zonder angst, hooguit

een rilling bij een beer die zich niet overgaf,
traden we het wild tegemoet, voor het avondrood
al gevild. En over het pad dat zich tussen varens
en karkassen door huiswaarts slingerde, gekwetter

van vogels ging ons voor, keerden we terug, die dag
na alle dagen dat de zon versprong, de maan haar
plek terugvond, wij voldaan – alsof het wolkendek
ook ons verstond, en opnam in een groter geheel.

Hoog opwaarts, achter de kam van de Steile Berg,
waar de tandeloze vrouw verbleef, een mirakel
met veel minnaars, lukte het niet om uit steen
vuur te krijgen. Wat er was misgegaan drong niet

tot ons door, we telden onze zegeningen, staarden
onbevangen in de diepte van het duister – onze
eigen grot, we kerfden, schuurden, tekenden paarden,
hun kracht en schoonheid, mammoeten, oerossen.

Het fijne gruis onder onze nagels kon blijven,
aan de rand van de laatste dageraad zouden onze
kreten één voor één wegsterven. De dood, ook als
er regen viel, een langzaam opstijgend rooksignaal.

We vroegen ons af hoe alles kon verdwijnen en
weer terugkeren. Was het dezelfde wind, gierend,
rollend, smijtend, maar nu trager, dezelfde steeds
verspringende schaduw die wolken over bomen

legde? Bleef de mist die vogels verjoeg en velden
drassig maakte ongevraagd opduiken of had hij
van plaats geruild met een andere nevel? Niets
verfijnder dan het pure licht dat zich verdroeg met

het jonge gebladerte, de dag handmatig inkleurde
met warmte, vertakkingen deed opgloeien, bekwaam
afdaalde naar de onderste lagen, haast stromend zich
daar verbreedde zonder enige vorm van tegenslag.

Onze stemmen in het gangenstelsel echoden na, links,
rechts, tussen beenderige overblijfselen van beren door.
Botste het geluid, kwam het in flarden terug, de woorden
verminkt regen zich rammelend aaneen. Flarden van

voorouders, tussendoor opspattend water, hier ooit geweest.
Ga door, riepen ze, blijf niet in ledigheid, prijs de lichtval
van buiten, de stilte inwaarts, onthoud hoe vissen boven
zichzelf uit springen. Wees fier op uw vrouwen, zoekend

naar loofbladen en krekels voor de kost, niet bang voor
regen die gaat plenzen. Zij weten dat zware buien
de bergen straks doen dampen. Hun kennis en kracht
doet hen glanzen – en alles blijft, zolang het nodig is.

We kleedden ons in de wollige vacht van mammoeten,
's zomers ingeruild voor de huid van hertenbokken.
Eenmaal afgedragen bewaard als dakbeschutting.
We rouwden om onze doden, riepen hen aan.

Achter het intens gouden avondlicht volgden zij onze
stappen, hoe we liepen en keken, onze geliefden
beminden. Met omfloerste ogen dwongen ze ons
op het rechte pad te blijven, het vlees te keuren

dat wij uit de dieren sneden. Het licht in de grot,
zo lieten ze ons zien, door schachten weggezweefd,
druppelde nooit na. Het was de ontroering door
de diepte – oog in oog met een einde zonder zicht.

Wij tekenden ze uit, de dieren die we overwonnen,
krasten hun contouren op een vlakke rotswand, kleurden
ze in met onze herinneringen aan de jacht. Hele kuddes
keerden terug, neushoorns druk stoeiend met elkaar.

Met schaduwen kregen we effecten, het hoofd van de een
ging over in de romp van de ander – men verstond elkaar.
Een toonzaal waarin gedanst, gevochten en gedroomd,
lange aanloopgangen die de spanning opvoerden.

Eenmaal weer buiten, bevangen door het vloeiende licht,
verwelkomd door het gezang van krekels, vielen alle
huiveringen van ons af. Wind schoof het hemelruim open,
vogels beraamden hun vlucht naar het blauw van de verte.

Misschien dat de vogels jullie, die zoveel zonsondergangen na ons komen, hebben leren vliegen tot voorbij het voorhangsel van de hemel, het doorzichtige vlies daarmee voorgoed verbroken, en hebben de vissen

jullie voorgedaan hoe onder water te leven. De tijd die de mensheid rest is er nog steeds, gaat aan niemand voorbij, maar onbekend is wat er aan het eind gaat komen. U als nazaten bereiken, anders dan vermomd in dromen

door aardlagen en uitspansels heen, gaat ons niet lukken. Wie wij echt zijn geweest – ooit laat de duisternis van de voorwereld zich openen. Opzij van de diepte vlamt onbevange het vuur boven ieders eigen schaduw uit.

Aan zee

We dromen ons de wereld in, vissen elkaars ogen leeg.
Een zeekoet aan het stijgen en het dalen, kijkt mee hoe
vliegen op en om een bakje yoghurt – een zomerdans

op een doordeweekse dag. Buiten de tijd om duingras
dat uitkijkt over een mosselbank, ankerkettingen nodeloos
rammelend boven vlokken zeeschuim. Niet één hotelgast

die een blik waagt, wegkijkt van de roestige bak
met zand en peuken naast hem, de peilmeter tegen
de kadewand ontdekt, het water dat almaar stijgt.

In de valavond zware golfslagen als nooit eerder.
Zo plots ik val en weer opsta, de schrik, o zo hevig,
nog in de benen het stroeve spoor niet opmerkte

waarin ik zojuist nog gelopen had. Ga ik heen
of kom ik terug? Het zeewater dekt mijn weg af.
Ergens moet besef van plaats en tijd zijn, beweging

aan gindse overkant, hoe donker ook. Kon ik
de krabben maar sparen tussen de gekloofde ribben
in het zand, de stompe gapers onder mijn voeten.

Het zand dat tussen vingers door zich losmaakt
uit jouw hand – weer terug vanwaar het kwam.
Samen het duinpad op. Dithyrambisch de lach

uit beider mond die aan komt duizelen, overgaat
in adem die wil fluisteren, woordentaal wordt,
in strelingen omgezet. Ogen dicht – de woelige zee

een waterbed, kantelen onze gedachten, onontdekte
sterren in het halfduister, schuift de nacht over onze huid.
Verlangens verspreidden zich van binnenuit.